

30. oktober 2008

**Resumé: STIGENDE ARBEJDSLØSHED I BYGGE- OG ANLÆGSSEKTOREN
VARSLER NYE TIDER**

Dagens tal for september viste overraskende et marginalt ledighedsfald. Vi står midt i en vending, hvor tallene kan gå lidt op og ned. Arbejdsløsheden er steget for dagpengemodtagere, mens den er faldet for kontanthjælpsmodtagere. Især inden for bygge- og anlægsområdet er arbejdsløsheden steget mærkbart de seneste måneder. Det er et forvarsel om, hvad der er på vej. De nye tal ændrer ikke på vores prognose. De økonomiske udsigter gør, at vi forventer stigende arbejdsløshed de kommende år med op imod 100.000 arbejdsløse frem mod slutningen af 2010. Trækker finanskrisen ud og forværres de internationale økonomiske udsigter yderligere, kan vi få en accelereret udvikling med endnu højere arbejdsløshed. Politikerne bør i det lys forberede et økonomisk indgreb, der om nødvendigt kan virke fra slutningen af 2009.

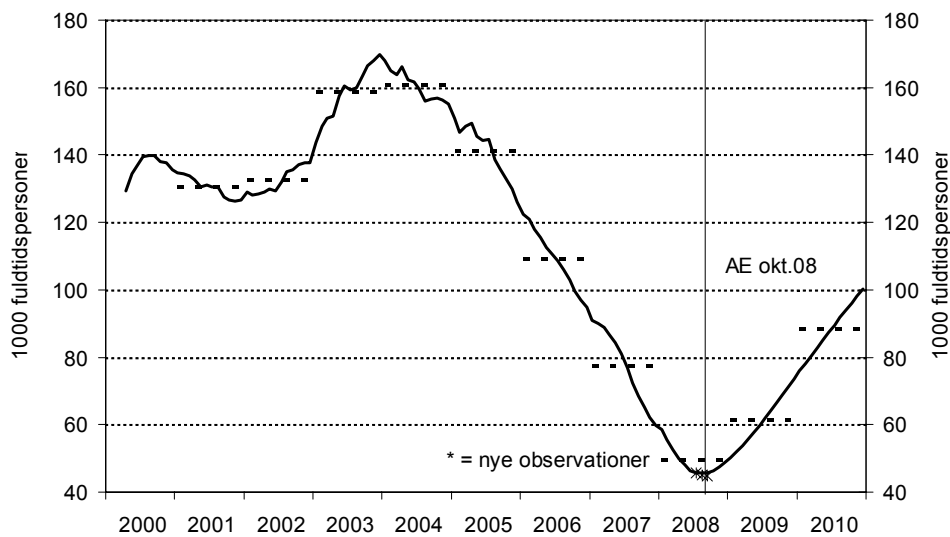
Den sæsonkorrigerede arbejdsløshed lå ifølge Danmarks Statistik næsten uændret fra august til september 2008 på 44.800 fuldtidspersoner, sæsonkorrigeret. Det var et fald på små 300 fuldtidspersoner. Danmarks Statistik har samtidig nedrevideret arbejdsløshedsniveauet fra 45.600 fuldtidspersoner til 45.100 i august 2008. Ledighedsprocenten er dermed 1,6 pct. for tredje måned i træk efter at være faldet uafbrudt i tre år.

Udviklingen den seneste måned dækker over en lille stigning i antallet af ledige dagpengemodtagere, mens der modsat har været et lille fald i antallet af ledige kontanthjælpsmodtagere.

Aktiveringen af forsikrede arbejdsløse har ligget lavere den seneste måned (sæsonkorrigeret). Udviklingen i aktiveringen bidrager derfor ikke til arbejdsløshedsfaldet fra august til september 2008. Siden årsskiftet er aktiveringen i statslig regi faldet med ca. 1.600 fuldtidspersoner.

Figur 1 (nedenfor) sammenholder udviklingen i arbejdsløsheden med vores prognose fra oktober 2008. Som det fremgår, ligger arbejdsløsheden omkring det forventede.

Figur 1. Arbejdsløshed, AErådets prognose og nye tal

Kilde: Danmarks Statistik og AErådets prognose oktober 2008.

Man skal aldrig overfortolke en enkelt måneds udvikling og i og med, vi står midt i en vending, kan tallene svinge lidt op og ned. At arbejdsløsheden endnu ikke er steget afspejler, at virksomhederne har tøvet med at afskedige deres ansatte, og at der kan gå noget tid, før afskedigelserne kan aflæses i ledighedsstatistikken. Denne tøven fra virksomhedernes side skal bl.a. ses i lyset af den megen snak om mangel på arbejdskraft. Virksomhederne har været mere tilbageholdende end normalt og ville være sikre på, at vendingen kom, før man begyndte med afskedigelser. Dette er også med til at forklare, hvorfor produktivitetsudviklingen igennem længere tid har været sløj i mange brancher.

Dagens tal ændrer ikke på vores prognose om stigende arbejdsløshed den kommende tid. De økonomiske udsigter gør, at vi forventer stigende arbejdsløshed de kommende år med op imod 100.000 arbejdsløse frem mod slutningen af 2010. En mærkbar stigende arbejdsløshed i bygge- og anlægssektoren er et forvarsel om, hvad der er på vej, jf. nedenfor.

Der er med finanskrisen en enorm usikkerhed omkring udviklingen i de drivende økonomiske faktorer og dermed den økonomiske udvikling. Hvis finanskrisen sætter boligmarkedet under yderligere pres, kan den økonomiske nedtur blive hårdere end ventet – også selvom centralbankerne sætter renterne ned. Sker det og får vi en kraftigere vending på arbejdsmarkedet, kan der hurtigt blive behov for modgående økonomiske foranstaltninger. Vi anbefaler derfor, at politikerne forbereder et økonomisk indgreb, der om nødvendigt kan virke allerede fra slutningen af 2009. Det kunne fx være sig

i form af fremrykning af offentlige investeringer med forbedringer af jernbane- og vejnet, renovering af nedslidte skoler etc.

Hvor meget arbejdsløsheden vil stige, kommer også til at afhænge af, om der for alvor kommer gang i aktiveringen af de arbejdsløse, hvor meget arbejdsstyrken vil falde, herunder om den udenlandske arbejdskraft tager hjem igen, om hvor stor en del af tilpasningen på arbejdsmarkedet, der vil ske via den gennemsnitlige arbejdstid. Ifølge de seneste oplysninger fra nationalregnskabet er de beskæftigedes arbejdstid steget en del de senere år. Noget af denne stigning er helt sikkert sket fordi, der har været pres på arbejdsmarkedet og vanskeligheder med at rekruttere.

Det er vigtigt, at den aktive arbejdsmarkeds- og socialpolitik kommer op i et højere gear, når arbejdsløsheden stiger, så gryden holdes i kog. Vi skal undgå, at alt for mange ryger tilbage i langtidsledighed eller bliver marginaliseret, fordi det er så svært at komme tilbage igen. Det er netop i dårlige tider, at arbejdsmarkedspolitikken skal vise sit værd.

Alle prognose peger på lavere økonomisk vækst som følge af lavere vækst eller direkte fald i det private forbrug, investeringerne osv. I lyset af vækstudsigterne venter alle stigende arbejdsløshed de kommende år. Det er altså ikke arbejdskraftmangel, der er årsagen til den lavere vækst. Tværtimod er der risiko for, at arbejdsløsheden kommer til at stige stærkt, og det kan være uheldigt, hvis det sætter sig negativt i strukturerne på arbejdsmarkedet.

Stigende ledighed i bygge- og anlægssektoren

Tabel 1 viser arbejdsløshedsudviklingen fordelt på a-kasser (AEs sæsonkorrektion). Selvom man altid skal være forsigtig med at tolke en enkelt måneds udvikling, så viser opgørelsen, at arbejdsløsheden er begyndt at stige i mange a-kasser. De største stigninger den seneste måned findes for 3F, Selvstændige Erhvervsdrivende og a-kasserne tilknyttet byggeriet. Modsat er der fortsat fald i arbejdsløsheden blandt de a-kasser, der især er rettet mod den offentlige sektor (Magistre, Lærere og Børne- og Ungdomspædagoger).

Tabel 1. Arbejdsløshedsudvikling på a-kasser

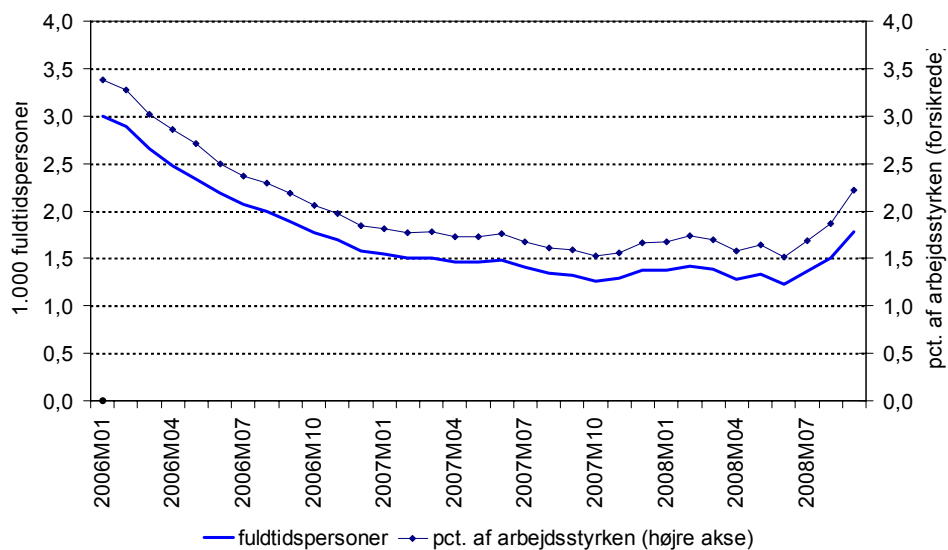
	Aug-sept. 08	Sep07-sep08
	Ændring i 1.000 fuldtidspersoner	
Faglig Fælles a-kasse (3F)	230	-3060
Selvstændige Erhvervsdrivende (ASE)	200	-1030
Træ-Industri-Byg (TIB)	180	330
Nærings- og Nydelsesmiddelarbejdere (NNF)	160	-170
Byggefagenes a-kasse	80	110
Metalarbejdere	70	-290
Selvstændige (DANA)	70	-330
Danske Lønmodtagere (DLA)	30	-170
Funktionærer og Servicefag	30	-180
Business	10	-100
El-faget	10	10
Frie Funktionærer (FFA)	10	-160
Kristelig a-kasse	10	-1470
Økonomer (CA)	10	-270
IT-faget og Merkonomer (PROSA)	0	-160
Stats- og Teleansatte (STA)	-20	-220
Ledere	-30	-420
Danske Sundhedsorganisationer (DSA)	-40	-190
Journalistik, Kommunikation og Sprog	-40	-330
Socialpædagoger (SLA)	-50	-400
Handels- og Kontorfunktionærer (HK)	-60	-3360
Ingeniører (IAK)	-60	-400
Teknikere	-60	-400
Fag og Arbejde (FOA)	-70	-1540
Funktionærer og Tjenestemænd (FTF-A)	-100	-1330
Børne- og Ungdomspædagoger (BUPL-A)	-120	-810
Akademikere (AAK)	-130	-900
Lærere (DLF-A)	-160	-890
Magistre (MA)	-190	-1360

De foreløbige data er korrigeret iht. forskellen mellem foreløbige og endelige data i måneden året før.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik.

Figur 2 viser arbejdsløshedsudviklingen for de a-kasser, der traditionelt er tilknyttet bygge- og anlægssektoren. Som det fremgår, er det særligt de seneste måneder, arbejdsløsheden er begyndt at stige mærkbart. Der er fra juni til september 550 flere arbejdsløse på dette område, så arbejdsløshedsprocenten er steget fra 1,5 pct. til 2,2 pct. Vi skal to år tilbage for at finde et tilsvarende ledighedsniveau for disse a-kasser. Der er altså tegn på, at bygge- og anlægssektoren nu for alvor bliver ramt af den økonomiske afmatning.

Figur 2. Arbejdsløshedsudviklingen i de a-kasser, der traditionelt er knyttet op på bygge- og anlægssektoren, 2006-2008

Anm.: A-kasserne, der traditionelt har været knyttet op på bygge- og anlægssektoren, er Byggefagenes a-kasse (tidl. Blik og rør samt malerfaget og maritime), El-faget og Træ-Industri-Byg. Tallene for de seneste 6 måneder er foreløbige. Disse er korrigeret for den forskel, der var mellem de foreløbige og endelige tal i samme måned året før.

Kilde: AErådet (sæsonkorrektion og korrektion) pba. Danmarks Statistik.